

REGLER FÖR UMEÅ KOMMUNS ELHANDEL

Dokumentnamn Regler för Umeå kommuns elhandel		
Dokumentansvarig Madelaine Gustafsson-Sjölin, Ekonomifunktionen		Dokumentdatum 2000-12-05 KS § 179
Godkänd av Kommunstyrelsen	Version 2.0	Reviderad 2013-11-18 au

REGLER FÖR UMEÅ KOMMUNS ELHANDEL

Innehåll	Sid
1 REGLERNAS SYFTE	3
2 ELHANDELNS ANSVARSFÖRDELNING	3
3 ELHANDELSVERKSAMHETENS SYFTE OCH MÅL	3
3.1 Målsättningar	4
4 STRATEGI	4
4.1 Strategiriktlinjer för Produktionsportföljen	4
4.2 Strategiriktlinjer för Inköpsportföljen	5
4.3 Produktionsoptimering	5
5 HANTERING AV RISKER	5
5.1 Derivatlöptider	5
5.2 Elprisrisk	5
5.3 Volymrisk	5
5.4 Valutarisk	5
5.5 Prisområdesrisk	6
5.6 Motpartsrisk	6
5.7 Övriga risker	6
5.8 Tillåtna instrument	7
6 KONTROLL, UTVÄRDERING OCH RAPPORTERING	7
6.1 Kontroll, registrering och redovisning	7
6.2 Uppföljning, utvärdering och rapporter	7

1. REGLERNAS SYFTE

Syfte med detta dokument är att reglera kommunens agerande inom nedan definierade område *Elhandel* genom fastställande av strategi, ansvarsfördelning, mandat och rapporteringsrutiner.

Kommunens ekonomifunktion ska göra en översyn av innehållet i detta dokument vid behov men minst en gång per år och vid behov föreslå förändringar till beslut i kommunstyrelsen (KS).

2. ELHANDELNS ANSVARFÖRDELNING

På uppdrag av kommunfullmäktige (KF) ska KS organisera och via detaljerat regeldokument styra, bedriva och kontrollera kommunens elhandelsverksamhet. Ekonomifunktionen ska ha det övergripande ansvaret för elhandelsverksamheten.

Ansvarsområdena inom elhandelsverksamheten består av övergripande ansvar, operativ handel samt redovisning och intern kontroll.

Finanschefen har det övergripande ansvaret för elhandelsverksamheten, dess regelverk, utveckling och att den bedrivs i enlighet med beslutade regler samt att nödvändig rapportering sker. Finanschefen ansvarar vidare för att tillräcklig kompetens och systemstöd finns samt för utformning och dokumentation av rutiner för operativa affärer, bokföring samt övrig administration.

Portföljförvaltare ansvarar för den operativa finansförvaltningen av kommunens andelskraft och kommunens egna elbehov i enlighet med antagna strategier, mandat och delegationer. Portföljförvaltare ska även vara delaktig i utveckling av elhandelsverksamheten, inhämtande av kunskap och omvärldsbevakning. I portföljförvaltarens uppgifter ingår också att ansvara för produktionsprognos för andelskraften samt produktionsoptimering och dess fiktiva körning (4.2) enligt upprättade rutinbeskrivningar.

Controllerverksamheten ska ha administrativ kontroll över de affärer som görs och dess efterarbete samt även bevaka riskpositioner och budgetutfall. Detta ska ske utifrån noggrant utarbetade, beslutade och dokumenterade rutiner och regler.

3. ELHANDELVERKSAMHETENS SYFTE OCH MÅL

Kommunen ansvarar själv för försäljning av hela den egna andelsproduktionen i Stornorrfors samt för tryggnad av kommunens egen elförsörjning. Umeå kommun är därigenom elproducent, elanvändare och elåterförsäljare. Elåterförsäljare i meningen att man har rätt att sälja el till sig själv men inte teckna leveransavtal med andra slutanvändare. Dessa verksamheter ingår i den del av Kraftverksamheten som benämns *Elhandel*

Den fysiska produktionsvolymen säljs till elspotpris som kan variera kraftigt över tiden. Intäkterna från produktionen kan därför också variera betydande beroende på marknadspris och vattentillgång. Samma prisvariationer gäller för kommunens elinköp varför årskostnaderna för detta också kan ge stora svängningar.

Inom elhandelsverksamheten bedrivs även finansiell förvaltning för att hantera de risker som är förbundna med elhandeln. Här är syftet att med hjälp av elderivat kunna göra affärsavslut till ett känt framtida elpris enligt beslutad strategi och gällande mandat för att uppnå nedan beskrivna mål.

3.1 Målsättningar

Då hela kommunens budgeterade resultat ska vara tryggt och trovärdigt måste även Kraftverksamhetens resultat, som är en del i Umeå kommuns totalbudget, kunna budgeteras med stor säkerhet och sannolikhet. Det viktigaste området för denna uppgift är Elhandeln och dess två portföljer, Produktions- och Inköpsportföljen.

Som konsekvens av denna målsättning är det viktigare med ett över åren jämt, stabilt och sannolikt resultat i portföljerna än slumpmässiga väldigt varierande resultat även om dessa i genomsnitt skulle kunna vara något bättre. Med anledning av osäkerhet om både produktion och elpriser eftersträvas en strategi för bästa möjliga vinstnivå men utgående i första hand från krav om över åren jämn, stabil och sannolik nivå.

4. STRATEGI

Elhandelsverksamheten ska bedrivas i portföljform i två separata portföljer, Produktionsportföljen och Inköpsportföljen.

För att enligt målsättningen få en över åren jämn, stabil och sannolik försäljningsintäkt i Produktionsportföljen och inköpskostnad i Inköpsportföljen blir strävan att erhålla ett över tid likartat genomsnittspris för varje kalenderår. Ett för Produktionsportföljen så högt men stabilt pris som möjligt och ett för Inköpsportföljen så lågt men stabilt pris som möjligt. Detta ska erhållas genom ett förfarande där terminsaffärer genomförs kontinuerligt och strukturerat i vardera portföljen. Genom att kontinuerligt över tiden fylla på säkringsvolymerna för varje kalenderår uppstår en prisutjämnande effekt.

Båda portföljerna omfattar innevarande år plus tre kalenderår. Själva indexstrategin ska omfatta enbart de tre hela kalenderåren. En strategi som vid samma tidpunkt, kontinuerligt och strukturerat, terminssäkrar volymer för alla tre "rullande" kalenderår. På så sätt erhålls ett över tid någorlunda likartat genomsnittspris för varje kalenderår.

Denna indexliknande hantering ska utgå från nedanstående riktlinjer för vardera portföljen och i övrigt följa regelverkets mandat.

Utöver riktvärdesnivåerna ska det föreligga klara och goda skäl samt klara beslut inom elhandelsverksamheten om ytterligare volymer av kalenderåren ska terminssäkras. Även för det s.k. "innevarande" året ska det föreligga klara och goda skäl samt förankrade beslut för att terminssäkra ytterligare volymer.

4.1 Strategiriktlinjer för Produktionsportföljen

Utgångspunkten för beslut om riktvärden för säkringsvolymerna för varje kalenderår är en för Produktionsportföljen med rimlig säkerhet fastställd genomsnittlig årlig produktionsvolym. Med historiska volymer som bas antas i dagsläget Umeå kommuns andel i vattenkraftverket Stornorrfors motsvarar en förväntad årsproduktion om ca 650 GWh. Produktionen varierar dock kraftigt och har en förväntad standardavvikelse på 12 %. Årsproduktionens utveckling ska följas och vid stora genomsnittsavvikelser från dagens värde ska konsekvensändringar av strategins faktorer genomföras.

Baserad på ovanstående utgångspunkt ska vid varje årsskifte nedanstående riktvärden för säkringsvolymerna gälla:

- för närmast kommande verksamhetsår gäller riktvärdet 300 GWh
- för år 2 är riktvärdet 200 GWh
- för år 3 är riktvärdet 100 GWh

4.2 Strategiriktlinjer för Inköpsportföljen

Utgångspunkten för beslut om Inköpsportföljens riktvärden för säkringsvolymen för varje kalenderår är den över åren relativt fasta förbrukningen på ca 80 GWh. Om stora avvikelser från nuvarande genomsnittliga årsförbrukningen uppstår ska konsekvensändringar av strategins faktorer genomföras.

Baserad på ovanstående utgångspunkt ska vid varje årsskifte nedanstående riktvärden för säkringsvolymen gälla:

- för närmast kommande verksamhetsår gäller riktvärdet 60 GWh
- för år 2 är riktvärdet 40 GWh
- för år 3 är riktvärdet 25 GWh

4.3 Produktionsoptimering

Som majoritetsägare och enligt överenskommelse ansvarar Vattenfall för den operativa driften i Stornorrfor. Genom vattendomar och avtal har dock kommunen rätt att inom vissa ramar tidsmässigt fiktivt köra sin andel av produktionen i Stornorrfor. Med hjälp av denna rättighet, ett nära samagerande mellan produktionsoptimering och portföljförvaltning samt med hänsyn tagen till ovan beskrivna strategi och målsättning ska kommunens fysiska produktionsandel köras så att optimalt ekonomiskt resultat uppnås.

5. HANTERING AV RISKER

För att kunna bedriva en professionell och aktiv elhandelsverksamhet måste arbetet bedrivas efter genomtänkta strategier och under säkra och kontrollerade former. Gemensamma definitioner av risker för Produktionsportföljen och Inköpsportföljen samt hantering av dessa redovisas nedan.

5.1 Derivatlöptider

Löptiden för elderivat får inte överstiga innevarande år plus 36 månader räknat från affärsdagen.

5.2 Elprisrisk

Med elprisrisk avses osäkerheten i ekonomiskt utfall p.g.a. avvikelser mellan prognos och verkligt utfall på fysiskt flöde under en tidsperiod.

För att säkra in målsatta utfall för respektive portfölj skall förvaltning ske genom köp och försäljning av elderivat tillgängliga på Nasdaq och/eller på OTC-marknaden.

5.3 Volymrisk

Volymrisken är osäkerheten i ekonomiskt utfall p.g.a. avvikelser mellan prognos och verkligt utfall på fysiskt flöde under en tidsperiod.

Volymrisken hanteras genom goda analyser och prognoser gjorda av egen eller extern kompetens. Risken för låga produktionsvolymen bör även tas hänsyn till vid budgetering av produktionsvolymen.

5.4 Valutarisk

Med valutarisk avses osäkerhet om hur värdet på produktions- och inköpsvolymen i annan valuta än SEK förändras på grund av förändringar i valutakurs.

Umeå kommun skall efter varje avslutad affärsdag inte ha andra positioner än i SEK. Handel med elderivat skall göras i svensk valuta (SEK) eller i den valuta som utgör Nord Pools standardvaluta och då prissäkras till SEK. Denna valutasäkring kan ske genom handel med valutaterminer eller samtidigt köp och försäljning av likvärdiga elterminer i olika valutor.

5.5 Prisområdesrisk

"Prisområden" kallas fastställda geografiska områden som p.g.a. begränsningar i överföringskapaciteten kan ha olika spotpriskostnader för el i det nordiska systemet. "Systempris" är benämningen på Nord Pools spotpris för el gällande gemensamt för samtliga prisområden.

All handel med terminer sker i "Systempris". Om prissäkring sker med referens systempris eller med annat områdespris än det till vilket den fysiska leveransen sker uppstår det en prisrisk.

För att reglera skillnaden mellan prisområde och systempris ska, "Contracts for differences" CfD, s.k. områdesswapar, användas.

Handel med elderivatavtal ska därför göras i prisområde Sundsvall (SUN) eller systempris (SYS) som prisreferens. Om handel sker i SYS ska positionen neutraliseras inom en vecka till område SUN.

5.6 Motpartsrisk

Med motpartsrisk avses osäkerheten i om motpart på den finansiella elmarknaden kan fullgöra sina åtaganden. Kommunens motparter i handeln med elderivat skall i första hand utgöras av värdepappersbolag under Finansinspektionen i Sveriges tillsyn vilket betyder att motpartsrisken i hög grad är begränsad.

Om handel skall ske med annan motpart än de ovan nämnda skall dessa vara upptagna på en av ekonomiavdelningen upprättad "motpartslista" med motparter som godkänts efter kritiska analyser och granskningar.

5.7 Övriga risker

Med **likviditetsrisk** avses den osäkerhet i ekonomiskt utfall som uppstår p.g.a. svårigheter att förändra positioner i den finansiella portföljen i önskvärd riktning och inom rimlig tid p.g.a. begränsningar i utbud och efterfrågan av finansiella instrument på elmarknaden. Likviditetsrisken minskas genom att enbart använda likvida instrument.

Profilrisk innebär den osäkerhet i ekonomiskt utfall som uppstår p.g.a. att storleken av den fysiska handeln inte överensstämmer med prissäkrad volym timma för timma. Profilrisken hanteras här, liksom vid volymrisk, genom goda analyser och prognoser gjorda av egen eller extern kompetens.

Administrativ risk är den osäkerhet om eventuell ekonomisk skada som kan uppstå på grund av brister i ansvarsfördelningen, kompetens, rapporteringsrutiner, riskmättnings- och rapporteringsmodeller samt kontroll- och rapporteringsrutiner. Administrativa risker minskar man genom att ha bra intern styrning och kontroll med dokumenterade rutiner, bra systemstöd samt god rapportstruktur.

5.8 Tillåtna instrument

Tillåtna finansiella instrument (elderivat) för hantering av elprisrisk är

- elterminer för vecko-, månads-, kvartals- och årsprodukter
- "Contracts for difference" som är en s.k. områdesswap som används för att byta mellan aktuellt prisområde och systempris
- Valutaterminer
- Strukturerade produkter av ovanstående
- Elcertifikat

- Ursprungsgarantier

6. KONTROLL, UTVÄRDERING OCH RAPPORTERING

Kommunens elhandel ska utmärkas av rutiner som säkerställer god kontroll, uppföljning, utvärdering och rapportering. Det är därför av stor vikt att det finns en ändamålsenlig organisation, klara rutiner och ett fungerande kontrollsystem i form rapportkrav om risker m.m.

6.1 Kontroll, registrering och redovisning

Kontrollfunktionen skall vara oberoende av handelsfunktionen.

En viktig uppgift är att bemästra de "administrativa riskerna". D v s att ha fullständig kontroll över affärer och de handlingar som detta genererar. Utan en fungerande administration uppstår risker för felaktiga positionstagningar, handlingar m.m. För att förebygga dessa potentiella risker ska samtliga moment avseende elhandelsprocessen vara fastställda och dokumenterade.

Nödvändiga delegationer och rutiner skall vara beslutade och dokumenterade samt vid behov kontinuerligt uppdateras. Dessa delegationer och rutiner skall arkiveras genom elhandelsadministrationens försorg. Delegationerna/fullmakterna skall distribueras till aktuella parter med behov av dessa.

Vid förekomst av handlingar mellan Umeå kommun och extern affärsmotpart, utöver affärsbekräftelsehandlingen, ska denna handling alltid undertecknas av behöriga personer som genomfört affären samt ytterligare en person enligt beslutade delegationer.

6.2 Uppföljning, utvärdering och rapporter

För att det skall vara meningsfullt med detaljerade regler kring elhandelsverksamheten ska verksamheten också följas upp i den omfattning som är nödvändig. Genom att kontinuerligt och i prioriterad ordning utveckla hjälpmedel, nyckeltal m.m. ska elhandelsverksamhetens uppföljning och utvärdering utvecklas. Omfattning, tidsintervall och rapportform skall fastställas i rutindokumentationen.

Med anledning av stora volymer, aktiv elhandel och den därmed nödvändiga delegeringen ska rapportering ske till kommunstyrelsen. Innehåll och frekvens anpassas efter behov och överenskommelser.

I övrigt skall möten inom den operativa organisationen hållas och rapporter upprättas så ofta och på det sätt som anses nödvändigt för att upprätthålla en god och effektiv verksamhet och en tillfredsställande intern kontroll över verksamheten efter olika behov.